

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 186 • Vychází 3. června 2019

Milé čtenářky, milí čtenáři,

absolvoval jsem v posledních dvou týdnech hned dvě akce, na nichž se vedly diskuse o budoucnosti jaderné energetiky u nás a tak se podělím o pár postřehů k manipulaci, které všichni čelíme.

První byla panelová debata „Ekonomické souvislosti rozvoje jaderné energetiky“, kterou v Senátu uspořádal Klub pro liberální demokracii - SENÁTOR 21. Složení panelistů mělo být vyrovnané, co se týká prosazovatelů stavby nových reaktorů a lidí, kteří jsou přesvědčeni, že nejde o dobrou cestu řešení našich energetických potřeb. I co se nestalo, pozvání senátorů odmítl jak vládní zmocněnec pro jadernou energetiku Míl, příslíbeného zástupce se nakonec rozhodla neposlat firma ČEZ a absentovalo i Ministerstvo financí. Stavbu tak hájil jen náměstek ministra průmyslu Neděla. K udivení mnohých, ale ani on nemluvil o finanční náročnosti a kdo tak v důsledku tohle dobrodružství má zaplatit. Prvním podstatným poznatkem tedy je, že vládě přestože o nových atomových blocích hovoří jako o hotové věci, stále chybí klíčové ekonomické podklady.

A druhé zjištění je, že se proponenti jádra bojí odborné oponentury svých tvrzení, která veřejnosti předkládají. Což potvrdila i na debatě přítomná senátorka za Třebíčsko Žáková, jejíž hlavní agendou je prosazování stavby nových atomových reaktorů v Dukovanech. Jedné u účastnic odepsala: „Z tohoto důvodu jsem se rozhodla, že je nutné uspořádat opravdu odbornou konferenci v oblasti energetiky jako celku a to s opravdovými odborníky na tuto problematiku.“ Ne že by na zmíněném senátním panelu nebyli odborníci – ekonomy Šnobra a Palašáka a energetika Sedláka za laiky považovat určitě nelze, ale holt to byli odborníci s jiným názorem. A tak je potřeba uspořádat další akci, kde se všichni přítomní utvrdí ve svém názoru, že jaderná energetika je čistá, bezpečná a musíme stavět nové elektrárny i kdyby pak na chleba nebylo.

Na jednání Výboru pro udržitelnou energetiku ve Strakově akademii již vládní zmocněnec byl. I on se vyhnul problematice ekonomiky a tak nezbylo, než abych se ho zeptal, s jakými částkami na nový reaktor počítají a zda ho pak zaplatí daňový poplatník nebo spotřebitel elektřiny v nějakém novém poplatku. Odpověď: „Nový reaktor 1200 MW prostě musí být. Tečka.“ Připomíná to ono „zavřete oči, je to pro vlast“.

Závěrem prosba – nevěřte bulíkům, které vám kolem nových jaderných bloků věší na nos. Kritická diskuse, která by ukázala i na jiné energetické cesty tu prostě není připouštěna. Však to zaplatí až někdo za patnáct, dvacet let, jaderný odpad šoupneme pod některou z nešťastných obcí a před rizikem nás ochrání víra, že se přeci nemůže nic stát.

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Celostátní studentská stávka za klima trochu jinak.....	str. 3
Mozaiková seč ve městě? Proč ne?.....	str. 9-10
Výsledky ankety „Ropák 2018“	str. 18-21
Pozvánky na akce.....	str. 23-24

Uhelná komise musí mít jasné zadání: navrhnout co nejrychlejší konec těžby a spalování uhlí

Ministři průmyslu Karel Havlíček a životního prostředí Richard Brabec připravují vznik komise k ukončení využívání uhlí v ČR. Ekologické organizace zveřejnily svoji představu o zadání a fungování tohoto uskupení.

Vznik "uhelné komise po vzoru Německa" avizoval ministr Brabec po první studentské stávce za ochranu klimatu v polovině března a posléze to potvrdil i vicepremiér a ministr Havlíček - s tím, že to bude jedna z hlavních věcí, které bude potřeba dělat.

Foto: Jana Wagnerová

Zahájení férové debaty všech zájmových skupin o způsobu co nejrychlejšího ukončení závislosti na tomto palivu je podle ekologických organizací správný krok. Konec těžby a spalování uhlí (stejně jako rychlý rozvoj obnovitelných zdrojů a úspory energie) považují za naprostou nutnost, pokud chce ČR splnit svůj díl odpovědnosti za udržení růstu globální teploty na relativně bezpečné úrovni

a také vyčistit ovzduší, které máme druhé nejšpinavější v EU. Vzhledem k velkým přebytkům současné výroby elektřiny a nevyužitým možnostem čistých obnovitelných zdrojů je možné již v roce 2030 ukončit výrobu v uhelných elektrárnách bez toho, že by nám elektřina chyběla.

Komise však musí dostat správné zadání. Ekologické organizace považují za klíčové následující body:

- Konec uhlí: jasným cílem komise musí být návrh postupu a harmonogramu snižování spotřeby uhlí a termínu úplného ukončení jeho těžby a spalování.
- Reálná řešení: není možné v zadání předjímat řešení, čím uhlí nahradit (například výstavbu nových jaderných reaktorů), jinak se komise dostane do slepé uličky (tak jako dosavadní jaderné snahy státu).
- Práce komise nesmí krýt nečinnost politiků: již nyní je celá řada praktických příležitostí a vládou dávno schválených opatření pro útlum uhelné energetiky, se kterými nemá smysl čekat na rozhodnutí komise (například splnění limitů pro znečištění ovzduší bez výjimek a bez tolerance odchylek měření, penalizace nízkou účinností výroby elektřiny z uhlí i spalování uhlí v domácnostech, jak požaduje schválená Státní energetická koncepce, nerozšiřování těžby na velkolomu Bílina či zastavení prodeje uhelných elektráren do soukromých rukou, aby stát neztratil možnost je uzavřít).

Abyste práce komise měla význam a zajistila široký společenský konsensus, musí kromě uvedených tří základních bodů zadání také splňovat následující:

- Mít vyvážené složení z hlediska počtu zástupců a zástupkyň jednotlivých zájmových skupin i jejich odbornosti a rozhodovat konsensuálně.
- Mít reálný čas na práci a pracovat intenzivně - komise by měla dokázat splnit zadání v reálném

časovém horizontu nejvýše jednoho roku a zodpovídat se vládě, která ji zřídí.

- Být transparentní, tedy informovat o průběhu a výsledcích svých jednání a zveřejňovat podklady, se kterými pracuje. Jednotlivé členky a členové musí mít možnost informovat veřejnost.

Německá uhelná komise (která má být inspirací pro českou) jednala od června 2018 do ledna 2019, měla 28 členů a členek – zástupců a zástupkyň průmyslu, sektoru energetiky, vědecké obce, malých a středních podniků, odborů a ekologických nevládních organizací. Poradní hlas měli zástupci a zástupkyne Spolkového sněmu a uhelných spolkových států. Výsledkem je doporučení ukončit využívání uhlí do roku 2038 (a pokud možno do 2035), velmi rychlé uzavření uhelných elektráren odpovídající 12-ti násobku největší české uhelné elektrárny Počerady a rozsáhlá finanční podpora spolkovým zemím, kde se nyní těží a spaluje uhlí.

Daniel Vondrouš, ředitel Zeleného kruhu, řekl: „Česká energetika už dlouho zaostává. Soutěžení fosilně jaderných společností a politiků zatím vždy dokázalo zastavit jakékoliv pokusy o její modernizaci. Stát musí hned začít dělat, k čemu se zavázal a více využívat domácí obnovitelné zdroje energie.“

Edvard Sequens, předseda Calla - Sdružení pro záchranu prostředí, řekl: „Uhelná komise nebude mít smysl, pokud by v podtextu zadání měla navrhnout nahradit jednu problémovou technologii jinou neméně problémovou, tedy posilování podílu jaderných elektráren. A zrovna tak, pokud by měla jen odvést pozornost od skutečných vládních kroků, které budou rozhodovat o podobě naší energetiky v následujících desítkách let.“

Podle tiskové zprávy Klimatické koalice a Zeleného kruhu

Celostátní studentská stávka za klima trochu jinak

Pátek 7. června 2019 v 8:00 až 15:00

Tři celostátní stávky, tři pátky, kdy tisíce studentů po celé republice vyšly do ulic za boj proti klimatické změně. A věci se začínají pomalu hýbat - Praha 7 dokonce vyhlásila stav klimatické nouze. Není ale čas na malé kroky, na plané sliby a nečinnost politiků. Musíme jednat teď.

Proto se 7. června znovu vydáme do ulic. Znovu zaplníme náměstí ve všech krajích, znovu ukážeme, že nám na klimatu a budoucnosti záleží!

Tentokrát ale trochu jinak. Nejsou nutná velká pódia, známí řečníci a hlasité průvody. Politici musí vidět, že boj za klima je prioritou i v malých městech a obcích. Vrátime se tedy k úplnému začátku, kdy se patnáctiletá Greta Thunberg sama vydala stávkovat před Švédský parlament. Všichni si ve svém malém městě vezmeme transparenty a na celý den si poklidně sedneme před místní radnici, úřad, magistrát, či podobnou institucí. Není potřeba nic organizovat, zvládne to každý a kdekoliv. Přidej se i ty!

Pojďme ukázat, že jsme všude, pojďme ukázat, že nás je hodně! Společně máme šanci tenhle svět změnit. Má to smysl.

Více informací na <https://www.fridaysforfuture.cz/>.

Učitelé za klima

My, učitelé SŠ a ZŠ, chceme touto otevřenou výzvou vyjádřit jednoznačnou podporu našim studentům, kteří vyzvali vládu a zákonodárce k neodkladnému a aktivnímu přístupu ke globálním změnám klimatu. A tak jako desítky tisíc studentů po celém světě začali i oni na svůj požadavek upozorňovat opakujícími se pátečními stávkami (Fridays For Future).

My pedagogové se ke stávkám odhodláváme spíše výjimečně, přestože jde o krok legitimní a máme pro něj za léta nenaplněných slibů všech možných politických garnitur mnoho důvodů. Argumentujeme, že si nechceme brát svoje žáky a studenty jako rukojmí svých požadavků a že nechceme ztrácet drahocenný čas, který můžeme věnovat jim a jejich vzdělávání.

Jestliže je však jedním z cílů školní docházky připravit naše žáky a studenty na budoucnost a ta se v důsledku hrozící nezvratné změny klimatu jeví jako krajně nejistá, nemůžeme se za této situace tvářit, že se nás stávající protesty a výzvy za udržitelný život netýkají. Těžko můžeme naše žáky a studenty připravovat na budoucnost, když v důsledku devastace životního prostředí a změn klimatu již žádná udržitelná a dlouhodobá budoucnost nastat nemusí. Tím spíše, že dle zjištění Mezivládního panelu OSN pro klima nám příliš času na transformaci společenského a ekonomického systému nezbývá.

Vyzýváme proto vládu, Parlament ČR i zastupitelstva na všech úrovních, aby otázky spjaté se změnou klimatu začali brát vážně a učinili z nich co nejdříve ve své agendě otázku prioritní.

Vyzýváme rovněž Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy a příslušné pracovní skupiny, které v současné době revidují Rámcové vzdělávací programy, aby v těchto patnáct let starých kurikulech mnohem více akcentovaly témata spjatá s ochranou klimatu, životního prostředí a s udržitelným životem na naší planetě. Environmentální výchova jako průřezové téma akcentující i potenciální klimatický kolaps naší civilizace by se měla v mnohem větší míře prosadit do všech předmětů a oborů.

Obracíme se i na Vás, studenti a žáci. Přestože mnohde možná narážíte u svých vyučujících na překážky a nepochopení, pokuste se veřejnost přesvědčit, že důvodem vaší stávky není jakési legitimizované záškoláctví, ale naopak starost o věci veřejné. Zvěte odborníky do škol nebo pořádejte studentské konference. Vejděte s námi do konstruktivního dialogu či sami přinášejte do vzdělávání témata související s globálními problémy životního prostředí.

Hrozící klimatický kolaps je problémem, jež musíme řešit společně, ale který může zároveň pomoci odstranit případné bariéry mezi námi.

Stávkujete za vaši i naši budoucnost. Jsme si toho vědomi.

Petiční výbor: Sofia Hladíková - ZŠ a MŠ Kocbeře, Klaus Hübner - Gymnázium Jihlava, Miroslav Pešek - Gymnázium Jana Keplera Praha, Hana Vacková - Gymnázium Olomouc-Hejčín, Martin Vonášek - Gymnázium Hladnov Ostrava

Pokud jste učitelé a chcete výzvu podpořit, můžete tak učinit na https://www.petice24.com/uitele_podporuji_studentske_stavky_za_klima_fridays_for_future.

Obce Babišovi: nechceme být mezinárodním odpadkovým košem pro radioaktivní odpady

Platforma proti hlubinnému úložišti sdružující 47 členů měst, obcí i spolků požádala předsedu vlády Andreje Babiše o vysvětlení jeho slov o mezinárodním úložišti vysoce radioaktivních odpadů. Premiér se po skončení pražského European Nuclear Energy Forum spolu se svým slovenským protějškem Peterem Pellegrinim přihlásili ke společnému mezinárodnímu, zejména česko-slovenského řešení tohoto problému. Platforma v otevřeném dopise vyjádřila vážné znepokojení nad možností, že by pod jejich obcemi mohl skončit i zahraniční odpad a zmínila, že nyní platná legislativa ukládání jaderného odpadu z jiných zemí v České republice nepovoluje. Platforma také premiérovi připomněla, že doposud chybí mnoho let slibovaný zákon, který má řešit posílení pozice dotčených obcí při vyhledávání úložiště, a přesto stále pokračují geologické práce.

Jedním z deklarovaných důvodů zmíněné mezinárodní spolupráce má být vysoká ekonomická náročnost stavby úložiště. Zástupci Platformy proto v dopise také upozornili na hrozící deficit českého jaderného účtu pro likvidaci radioaktivních odpadů a potřebu prosadit navýšení poplatků od původce vyhořelého paliva tak, aby shromážděné finance dokázaly pokrýt všechny budoucí plánované výdaje ve výši okolo 111 miliard korun.

Martin Schenk, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „*Konání státních institucí a jejich zástupitelů je jeden velký chaos. Zatímco ministerstvo průmyslu a obchodu se snaží hasit požár mezi SÚRAO a obcemi a nový ředitel SÚRAO se dušuje, že změní přístup v komunikaci s občany, předseda vlády si jenom tak mimochodem domluví s premiérem spřáteleného státu spolupráci ve vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu.*“

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

FOTOBLOG

Den proti úložišti 2019

V sobotu 27. dubna 2019 se na osmi lokalitách v České republice uskutečnil pátý ročník Dne proti úložišti. V jeho průběhu obce i spolky uspořádaly pochody, cyklojízdy, maraton, koncert, besedu, promítání a další akce. Akci opět zaštitila Platforma proti hlubinnému úložišti. Nyní pomocí fotografií nahlédneme na dění v různých částech republiky.

Lokalita Březový potok

Lokalita Čihadlo

Lokalita Čertovka

Lokalita Horka

Lokalita Magdaléna

Lokalita Hrádek

Lokalita Kraví hora

Lokalita Na Skalním

Edvard Sequens

Časy se mění

Když jsem psal před pár lety pro *Ďáblík* článek o jarní dekapitaci sedmikrásek při dubnovém sekání trávníků, mohly na leckterého čtenáře moje řádky působit jako literatura na pomezí žánru sci-fi. Česká, moravská a slezská města udržovala trávníky v golfové výšce a nikoho (snad krom několika bláznivých biologů a ochranářů) ani nenapadlo, že by to mohlo být někdy jinak. Sekalo se hlava nehlava, od počátku jara, kdy ještě trávníky nestačily ani odrůst, přes letní sucha až do podzimních plískanic.

A najednou je všechno jinak. Klimatická změna vtrhla do českých měst i do veřejné debaty, Václavu Klausovi navzdory. Údajně apatičtí čeští studenti zaplnili při klimatických stávkách náměstí a ulice a komunální politici se začali zajímat o způsoby, jak se bránit letnímu suchu. Do toho přicházejí ze všech stran varující zprávy o úbytku hmyzu a biodiverzity celkově. V desítkách měst po celé republice se dnes

o trávnících živě debatuje. V mnoha přicházejí s novinkami samotné radnice vedené osvědčenějšími politiky nebo se iniciativy chopili úředníci, zpravidla z odborů životního prostředí. Jinde jdou věci více ztuhla a změny v péči o zeleň prosazují sami občané prostřednictvím petic či lobování v zastupitelstvech. Změna nálady ve společnosti je však jasně patrná, o čemž svědčí i zájem o reprízy našeho původně budějovického semináře „Přírodě blízká péče o městskou zeleň“.

Z avantgardy se prostě stává mainstream a to s sebou přináší nové úkoly. Především bychom měli pohlídat, aby se za „přírodě blízkou péčí“ neschovávaly aktivity, které s ní nemají

společného zhora nic. Jakkoli nemám nic proti letničkovým záhonům v centrech měst, určitě nevyřeší úbytek hmyzu v krajině. Přestože mohou sloužit některým vysoce mobilním druhům motýlů jako zdroj potravy, živné rostliny neposkytnou ani jim, podobně jako komerční semenné směsi kdovíjakého původu. Trvalým problémem u nás zůstává nedostatek semínek regionálního původu. To by však nemuselo vadit, pokud nejprve začneme kreativně pracovat s tím, co už v městských trávnících roste nebo dřímá v semenné bance.

Odpor proti změnám se samozřejmě objeví. Bude pracovat se strachem ze změn, alergenů, klíšťat a včelích žihadel. Proto se musí změny v péči o městskou zeleň veřejnosti trpělivě vysvětlovat, klidně a věcně argumentovat. Až lidé uvidí, že změny jsou k lepšímu, těžko se už budeme vracet do bodu nula. Nechť tedy naše města rozkvetou a rozebzučí se.

Jiří Řehounek

Květnaté pásy v třetí sezóně

Už třetím rokem květnaté pásy ve vědeckém kampusu a v parku Stromovka kráší veřejný prostor v Českých Budějovicích a dělají radost motýlům, včelám i lidem. Koncept květnatých pásů původně vznikl v Německu pro zemědělskou krajinu a později byl upraven na české podmínky a městské prostředí. U zrodu budějovického projektu stála pracovní Skupina Ekologie obnovy při katedře botaniky PŘF JU, podílí se na

něm ale i další lidé a organizace včetně Cally. V kampusu a ve Stromovce bylo vyseto celkem devět pásů, na nichž od počátku probíhá biologický monitoring (o prozatímních výsledcích jsme vás už letos v Ďáblíku informovali).

Prozatímní ohlasy na projekt květnatých pásů jsou obvykle pozitivní. Ojedinele se objeví hlas, že do města „sejeme plevel“. Ale obvyklá reakce kolemjdoucích, což mohou tvrdit z opakovaných zkušeností při monitoringu blanokřídlého hmyzu, bývá pozitivní. Lidé oceňují, že mezi okolními krátce strážnými trávníky něco kvete, někteří si fotografují poletující motýly. A květnaté pásy letos zaujaly také Gymnázium Jírovce, které se jim bude letos věnovat v rámci výtvarného projektu.

Letošní kvetení se kvůli chladnějšímu květnovému počasí poněkud opozdilo, ale už nám konečně pásy opět rozkvétají do krásy, takže mohl začít i monitoring motýlů, včel a dalšího hmyzu a brzy dojde i na vegetační snímkování. A komu nestačí si o květnatých pásích číst, může si zajít do Stromovky a podívat se na vlastní oči.

Jiří Řehounek

Mozaiková seč ve městě? Proč ne?

Trvalo velice dlouho, než se povedlo prosadit mozaikovou seč jako běžnou součást péče o některé české rezervace. Tento typ zásahů vychází vstříc zejména těžce zkoušeným populacím hmyzu, které jen stěží přežívají na plochách s unifikovanou péčí. Zatímco rostlinám obvykle pokosení louky v jednom termínu nevadí, na mnoho druhů hmyzu má účinek vpravdě zničující.

Chráněná území jsou sice jedním ze základních pilířů ochrany přírody, naši původní biodiverzitu ovšem sama o sobě nezachrání. Potřebujeme změnit přístup k celé krajině, včetně hospodářských lesů, zemědělské půdy a samozřejmě i městské zeleně. A právě městská zeleň prochází v Českých Budějovicích v posledních týdnech poměrně zásadní změnou. Díky iniciativě a dobré vůli mnoha lidí se podařilo vyjednat, že na některých plochách se v letošní sezóně vyzkoušejí postupy, jež lze dosud v českých podmínkách považovat za mírně avantgardní.

Konkrétně jde právě o tzv. mozaikovou seč, jejíž ukázkou si můžete prohlédnout poblíž křižovatky u budějovického Výstaviště. Plocha se s výjimkou okrajů přiléhajících k chodníku bude sekat dvakrát ročně, tedy jako normální louka.

Navíc se ale sekané části mají střídat, aby tu stále zůstala polovina neposečená. A zatímco část vzdálenější

od chodníku právě odrůstá po první květnové seči, v bližší části uvidíte v plném květu chrastavce, jetele, jitrocele, rozrazil, rukve nebo vesnovky, jejichž květy ožívají hmyzími návštěvníky. Další plochu, kde se zkoušejí podobné přístupy k trávníku, najdete u veterinární kliniky na sídlišti Vltava.

Plochy jsou vybavené vysvětlujícími cedulkami, aby se kolemjdoucí dozvěděli, že nejde o nedodělanou práci, ale o záměr. Stojí na nich: „Na této ploše jsou záměrně ponechané dočasně nekosené části trávníku. Nekosený trávník více ochlazuje své okolí. Lépe chrání půdu před nadměrným vysoušením. Přispívá k rozmanitosti rostlinných a živočišných druhů.“

Budeme rádi, pokud nám (ale i magistrátu) v rámci zpětné vazby napíšete, jak se vám změny v péči o budějovické trávníky líbí.

Jiří Řehounek

Více než milion druhů na Zemi je ohroženo vyhnutím, říká dosud nejúplnější vědecká zpráva

Před několika týdny zveřejněné zásadní globální hodnocení Global Assessment of Biodiversity and Ecosystem Services (dostupné [zde](#)), upozorňuje, že Evropská unie a její členské státy se musí ujmout vedoucí role v zastavení kolapsu biodiverzity. I v České republice ubírají smrkové stejnověkové lesy životní prostor mnoha druhům živočichů, a proto mizí či dokonce na pokraj vyhynutí se dostává mnoho druhů hmyzu, ptáků, rostlin, hub a dalších organismů, jako jsou například tetřívci, jasoni dymnivkoví nebo tesaříci velcí.

Tyto ohrožené druhy pro svůj vývoj potřebují druhově a věkově pestré lesy s dostatečnou plochou světlin. Požadavky výzvy Zachraňme lesy těmto a další živočichům vhodné podmínky k životu opět navrátí.

Autor: R. Altenkamp

Nejde však jen o lesy, významnými problémy u nás trpí také zemědělská krajina.

Hodnocení vydala Mezivládní platforma pro biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES), obdoba proslulého vědeckého panelu IPCC, který přináší hodnocení změny klimatu. Dle IPBES již nelze mluvit o jednotlivých krizích, ať už jde o tu klimatickou či krizi biodiverzity, a o tom, která z nich je horší. Jak vyplývá z dosud nejrozsáhlejšího hodnocení úbytku biodiverzity od mezivládního vědeckého panelu, namísto toho se musíme zaměřit na obě současně a vyřešit je společně.

V ČR budou letos hynout lesy bezprecedentním tempem více jak 500 fotbalových hřišť denně. Kůrovcová kalamita ničí smrkové lesy právě proto, že nevhodná pravidla státu pro lesní hospodaření byla zaměřena na monokultury namísto pestrých lesů s velkou rozmanitostí druhů, které jsou stabilní a tedy odolné vůči kalamitám.

Poslanecký Zemědělský výbor a Výbor pro životní prostředí nyní při projednávání vládní novely lesního zákona, která jej dosud mění jen kosmeticky, mají příležitost zastaratý a současnou klimatickou změnu nereflaktující lesní zákon změnit a pestrost rostlinných i živočišných druhů v českých lesích výraznou měrou

zvýšit.

Zpráva IPBESse jednohlasně shoduje na tristním stavu přirozeného světa a na skutečnosti, že právě lidské činy významně pozměnily přírodu na většině míst zeměkoule a přichází s příkrým varováním: Po celé Evropě se zmenšují přírodní plochy a ekosystémy. Čtvrtině (25 %) divokých zvířat hrozí vyhynutí, většina (65 %) stanovišť ekologického významu se nachází v nepříznivém stavu. Můžeme s jistotou říci, že vyhynutím je dnes ohroženo více než jeden milion druhů, tedy více, než kdy v dřív v dějinách lidstva. Přibližně 25 % druhů ve většině živočišných i rostlinných skupin již hrozí celosvětové vyhynutí. 75 % suchozemského prostředí, 40 % mořského prostředí a 50 % všech toků je dnes vážně narušeno. Za posledních pět století vyhynulo 680 druhů obratlovců.

Jagoda Munic, ředitelka organizace Friends of the Earth Europe, řekla: „Úpadek celosvětové biodiverzity nás společně s klimatickou změnou vede ke katastrofě. Ochrana přírody je bytostně spojena s blahobytem lidí – pokud tento úpadek nezvrátíme, zanecháme budoucím generacím jen pochmurné vyhlídky.“

„Na bedrech Evropy leží ohromná zodpovědnost tuto ekologickou krizi zastavit. Naše nadměrná spotřeba tropické sóji a palem a náš hlad po surových materiálech ničí přírodu a komunity globálního Jihu. Intenzivní chemické zemědělství a zhoubná výstavba ničí zbytky evropské přírody. Na obranu své přírody a venkova povstávají samotné komunity, ale lhostejnost vlád je nechává na holičkách. Právě teď nastává čas, aby politici začali okamžitě jednat a zarazili korporátní zájmy, které vedou ke smrti naší přírody.“

Nele Marien, koordinátorka programu Forests and Biodiversity, Friends of the Earth International, vysvětluje: „Tato zpráva je jen další příhodnou připomínkou, že čelíme neoddělitelně propojeným environmentálním a sociálním krizím. Dokážeme vytvořit lepší svět a zpomalit kolaps biodiverzity, ale musí jít o radikální změnu, která nás odpoutá od rozbitého modelu ekonomiky založenému na nekonečném extraktivním růstu zisku a nerovnosti.“

Jan Skalík, koordinátor kampaně Zachraňme lesy z Hnutí DUHA, řekl: „Další ranou do zad rozmanité přírodě bylo rozsáhlé vysázení monokultur, protože jednodruhové, stejnověké lesy pestrost prostředí ohrožují. Nakonec i kolaps smrkových monokultur je jedním z dokladů globální ekologické krize a naopak obnova věkově a druhově pestrých lesů by biodiverzitě mohla zásadně pomoci. Výzva Zachraňme lesy nyní urgentně požaduje po českých poslancích a poslankyních novelizaci lesního zákona, která nám právě druhově i věkově bohaté lesy bez holoseči zajistí. Takové lesy zajistí přežití většiny lesních druhů.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Už 40 000 signatářů výzvy Zachraňme lesy požaduje zlepšení novely lesního zákona

Signatáři výzvy Zachraňme lesy, jejichž celkový počet dnes přesáhl 40 tisíc, píší poslancům a poslankyním ze Zemědělského výboru a Výboru pro životní prostředí, aby změnilu novelu lesního zákona. Ta je totiž v podobě předložené Ministerstvem zemědělství pouze kosmetickou úpravou, která neřeší skutečné problémy našich lesů.

Výzvu Zachraňme lesy, požadující nápravu tristního stavu českých lesů, podepsalo jen za poslední měsíc 17 000 lidí. Každý den se připojují stovky dalších obyvatel ČR, celkem se jich k podpoře této výzvy přihlásilo přes 40 000. Poslanci a poslankyně Zemědělského výboru a Výboru pro životní prostředí mají pouze necelý týden do 3. června na to, aby změny v lesním zákonu navrhli. Tyto výbory budou novelu včetně pozměňovacích návrhů projednávat už 12. června.

Vysazování nevhodných druhů stromů, rozsáhlé holoseče, ztráta živin z kalamitních ploch, to jsou jen

některé problémy lesnického hospodaření, na které zákonodárce upozorňují desítky občanů v osobních dopisech. Žádají po nich, aby k novele lesního zákona předložili pozměňovací návrhy, které budou tyto problémy systémově řešit. Jde tak o další apel veřejnosti na skutečně důsledné řešení problémů, které v posledních letech vyústily v masivní odumírání především smrkových monokulturních lesů.

Potřebu výrazných změn v přístupu k lesům vnímají také politici. Při nedávné exkurzi na Vysočině premiér Andrej Babiš, ministr zemědělství Miroslav Toman a ministr životního prostředí Richard Brabec slíbili pestré lesy a změnu druhové skladby stromů. Proklamace uvedené na tomto výjezdním zasedání jsou nedostatečné, lesnické hospodaření u nás potřebuje mnohem silnější impulsy k restartu. Prognózy pro letošní rok jsou totiž skutečně alarmující: každé tři minuty se dle Ministerstva zemědělství rozpadne plocha lesa nejméně o rozloze jednoho fotbalového hřiště.

Jan Skalík, koordinátor výzvy Zachraňme lesy Hnutí DUHA, řekl: "Stovky lidí denně se přidávají k požadavku,

aby poslanci a poslankyně nepromeškali jedinečnou možnost. Mohou nyní totiž zabránit tomu, aby se naše nově pěstované lesy rozpadaly tak, jako ty současné. Přidejte se i vy k čtyřiceti tisícům lidí, z nichž mnozí své konkrétní požadavky na změnu legislativy piší poslancům a poslankyním v osobních dopisech."

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně kráceno)

Návrh zonace NP Šumava umožňuje další devastaci mezinárodně chráněných mokřadů

Český ramsarský výbor, odborný poradní orgán Ministerstva životního prostředí ve věci ochrany mezinárodně významných mokřadů, ve svém usnesení apeluje na ministra životního prostředí Richarda Brabce a na ředitele Správy NP Šumava Pavla Hubeného, aby v aktuálním návrhu zonace NP Šumava zajistili ochranu přírodně velmi cenných rašelinných smrčín nedaleko Horské Kvildy. Nová zonace totiž nedostatečně chrání tyto podmáčené oblasti v okolí Zhůřských a Horskokvildských slatí, které jsou chráněny mezinárodní Ramsarskou úmlouvou jako světově významný mokřad. Jestliže tyto lokality nebudou zařazeny do přírodní zóny NP Šumava ponechané samovolnému vývoji, budou nadále vystaveny intenzivní těžbě majitelem lesů – městem Kašperské Hory. Znamenalo by to jejich další devastaci a porušení mezinárodních závazků České republiky.

O novém návrhu zonace bude jednat Rada NP Šumava v pátek 7. června. Může schválit pozměňovací návrh k aktuální verzi zonace, a tím její konečnou podobu ještě ovlivnit. Stejně tak může později učinit ministerstvo při přípravě formální vyhlášky, kterou bude zonace vyhlášena.

Výjimečnou hodnotu území zdůraznila také tzv. Ramsarská mise již v roce 2001, kdy zástupci mezinárodní Ramsarské úmluvy navštívili NP Šumava. Ve své zprávě konstatovali, že tato „rašelinná a podmáčená území patří k nejhodnotnějším přírodním ekosystémům v NP a CHKO Šumava z hlediska jejich významu pro ochranu vod a biodiverzity“. Zpráva Ramsarské mise také jednoznačně konstatovala, že

tato „území chráněná Ramsarskou konvencí by měla být chráněna ponecháním samovolnému vývoji“.

Na důslednou ochranu zmíněných podmáčených lokalit apelují též vědci i ekologická organizace Hnutí DUHA. Žádají, aby byly do přírodní zóny se samovolným vývojem přírody zařazeny nejen oblasti chráněné Ramsarskou úmluvou, ale i okolní neméně cenné rašelinné a podmáčené smrčiny. Správa NP však již dříve v průběhu projednávání zonace vyhověla žádosti města Kašperské Hory a přeřadila tyto rozsáhlé cenné oblasti dokonce jen do málo chráněné zóny soustředěné péče o přírodu, kde bude povolena běžná komerční těžba dřeva. Vlastník těchto lesů – město Kašperské Hory – přitom již v minulých letech tyto cenné lesy intenzivně těžilo a poškodilo je rozsáhlými holosečemi. Postup a rozsah minulých těžeb je velmi dobře patrný na srovnávacích leteckých snímcích z let 2003 a 2016. Při slabé ochraně těchto míst tak bude systematická těžba dál pokračovat a vzácnou mokřadní lokalitu zcela zničit.

Újmy a ztráty v lesním hospodaření kvůli ochraně přírody přitom stát vlastníkům kompenzuje. Finanční náhrady za omezení hospodaření v dosavadních I. (přírodních) zónách jsou městu Kašperské Hory vypláceny již od roku 2007. Například mezi lety 2011 až 2018 město takto získalo v průměru 15 506 553 Kč ročně.

Správa NP v aktuálním návrhu zonace neakceptovala ani velkou část z celé řady dalších připomínek na adekvátní ochranu přírody, které vznesli vědci a ekologické organizace. Nejpřísněji chráněnou přírodní zónu zajistila pouze na 27,7 % území národního parku, ačkoli kvalita šumavské přírody umožňuje, aby byla vymezena na 53 %. Jako dlouhodobý cíl nadpoloviční většinu území přírodní zóny v našich národních parcích požaduje i zákon.

Pokud se zonace již nezmění, budou lepší ochranu před kácením po příštích minimálně patnáct let, po něž se zonace nesmí dle zákona měnit, postrádat cenná místa, jako např. smrkové a bukové lesy na východním svahu Smrčiny, některé části divokého kaňonu řeky Křemelné, smíšené porosty v okolí Velkého Boru či Slučího Tahu, část jádrového území tetřeva v severních svazích Jezerního hřbetu nebo srázy nad Otavou.

Hnutí DUHA a vědci v rámci procesu projednávání připomínek představili v březnu na tiskové konferenci vlastní návrh na vymezení přírodní zóny NP Šumava. Navrhují, aby přírodní zóna zaujímala 53 % území národního parku. Návrh ekologické organizace a vědců z Akademie věd a z Přírodovědecké fakulty UK vychází z podrobného mapování biotopů pro evropskou síť chráněných území Natura 2000. Jako minimální kompromis pak vědci a ekologové předložili soupis 32 lokalit s odůvodněním návrhu změny zóny u každé z nich.

RNDr. Mojmír Vlašín, předseda Českého ramsarského výboru, expert Ekologického institutu Veronica, řekl: „Jako členové Českého ramsarského výboru, který dohlíží na ochranu mezinárodně významných mokřadů v České republice, považujeme za nepřipustné, aby Správa NP Šumava a Ministerstvo životního prostředí umožnily na části těchto vysoce cenných lokalit v národním parku těžbu dřeva. Mokřadní a podmáčené oblasti tu mají naopak být chráněny jako přírodní zóna se samovolným vývojem přírody, jak to konstatovali už před osmnácti lety zástupci mezinárodní Ramsarské mise, kteří tehdy Šumavu osobně navštívili. Žádáme ředitele NP Šumava Pavla Hubeného a ministra životního prostředí Richarda Brabce, aby respektovali mezinárodní závazky České republiky o ochraně mokřadních oblastí a aby v rámci přípravy

nové zonace podpořili úplné začlenění území v NP Šumava chráněných podle Ramsarské úmluvy do zóny přírodní.“

MVDr. Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů Hnutí DUHA, řekl: „Správa v návrhu nové zonace doposud akceptovala připomínky vědců a Hnutí DUHA jen v minimální míře. Do nebe volající je pak vyřazení významné části mezinárodně chráněné oblasti mokřadních lesů mezi Zhůřím a Horskou Kvildou z ochrany, takže zde bude dál probíhat těžba dřeva. Město Kašperské Hory, které lesy vlastní, přitom dostává každoročně od státu za ochranu mnohamilionové kompenzace a chce si je dál nárokovat.“

„Vědci a ekologické organizace přitom navrhovali ochranu těchto míst i s jejich okolím naopak důsledně zajistit. Spatřujeme v tom rezignaci státu na ochranné poslání a smysl národního parku na této jeho části. Apelujeme na Radu NP Šumava, aby na svém jednání příští týden podpořila posílení ochrany alespoň některých z mnoha cenných lokalit, které vědci a ekologové požadují zařadit do přírodní zóny ponechané svobodnému vývoji.“

Prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc., Česká geologická služba a Ústav výzkumu globální změny Akademie věd ČR, předseda platformy Vědci pro Šumavu, člen Rady NP Šumava, řekl: „To, že přírodně velmi cenná oblast mokřadních lesů v majetku města Kašperské Hory byla zařazena do zóny těžby dřeva, je pro mě velkým zklamáním. A není mi jasný důvod, který k tomu Správu NP Šumava vedl. Také celková rozloha nejpřísněji chráněné části NP (27,7 %) je menší, než kolik odpovídá dnešním možnostem šumavské přírody. Naše dosavadní návrhy na zvýšení ochrany klíčových lokalit nebyly bohužel dosud akceptovány.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA

(Ne)obnova Zhůří

Zhůří (německy Haidl) je zaniklá šumavská osada mezi Rejštejnem a Horskou Kvildou, která ležela na jedné z větví Zlaté stezky. Obec zanikla po 2. světové válce, kdy bylo vysídleno místní německé obyvatelstvo a prostor zabralo až do roku 1990 vojsko. Nyní přichází soukromý investor Roman Kreuziger se záměrem Zhůří částečně obnovit. Dokumentace EIA jeho developerský projekt popisuje takto: „Záměrem je částečná obnova zástavby obce Zhůří a realizace prvků podporujících komfort turistického využívání území.“

Neziskovky zabývající se ochranou přírody záměr kritizují. Obnova Zhůří je sice v souladu s územním plánem Rejštejna, který dnes území spravuje, schválení územního plánu však proběhlo bez souhlasu Správy NP Šumava a tedy prokazatelně nezákonným způsobem. Správa tehdy nedala souhlas s umístováním staveb na starých základech nebo výstavbou nových objektů, což přesně koresponduje právě s posuzovaným záměrem.

Posuzovaný záměr představuje poměrně velký stavební zásah do zachovalé šumavské krajiny, včetně negativního vlivu na tzv. naturová stanoviště. Vnáší do krajiny efekt zvýšení návštěvnosti a rušení přítomných živočichů, včetně zvláště chráněných a ohrožených druhů. Vliv zvýšené návštěvnosti by se promítl i do nočních hodin, kdy zde dosud rušivé vlivy takřka neexistovaly. Projekt byl již v minulosti upraven. Oproti předchozí variantě se však jedná pouze o kosmetickou změnu co do počtu nových či obnovených staveb i celkově zastavěné plochy. Přesto posuzovatel u předchozí varianty nevyločil významný vliv na předměty ochrany soustavy Natura 2000, zatímco nyní je u velice podobné varianty významný vliv vyloučen.

Výstavba poškodí krajinný ráz, přestože se tento vliv snaží dokumentace bagatelizovat. Konceptní dokumenty posuzující krajinný ráz tohoto území, stejně jako stanovisko Správy NP Šumava shodně uvádějí, že je nevhodné v této oblasti vytvářet novou zástavbu nebo obnovovat zcela zaniklá sídla a že je třeba zachovat „specifický fenomén opuštěné krajiny“. Přestože autor v dokumentaci tvrdí, že k obnově sídla realizací záměru nedochází, projekt využívá základů ze zaniklého sídla pro výstavbu objektů nových. Jak

jinak by měla obnova sídla vypadat? Zvláště když i stavební úřad v Sušici ve svém závazném stanovisku píše, že se jedná o částečnou obnovu obce Zhůří.

Calla proto ve svých připomínkách doporučuje záměr zamítnout, protože vnáší novou zástavbu do přírodně cenné a dlouhodobě neobývané části Šumavy a nerozebírá dostatečně některé zásadní vlivy záměru na přírodu.

Jiří Řehounek

Výzva vládě a Parlamentu k zavedení zálohování nápojových PET lahví a plechovek

Aktuálně předložený návrh zákona o obalech neumožňuje zavedení systému záloh na jednorázové nápojové obaly, jako jsou PET lahve a plechovky. Žádáme o doplnění návrhu o standardní pravidla po vzoru řady evropských zemí, které díky zálohovému systému již nyní plní nové evropské recyklační cíle. Zálohování vnímáme jako důležité opatření pro zlepšení životního prostředí a omezení plýtvání surovinami, které posune Českou republiku blíže k čistší přírodě a cirkulární ekonomice.

Proč podporujeme zavedení zálohování v ČR?

1. Účinné snížení litteringu – nezákonně pohozených odpadků v prostředí

PET lahve a plechovky jsou kolem silnic, chodníků, v lesích, v parcích, na ulicích, na březích vodních toků, zkrátka všude, kde má přístup člověk. Podrobná studie volně pohozených odpadků v České republice (2007) prokázala, že 77 % objemu odhozených nápojových obalů byly PET láhve. Ty také tvořily celkem 30 % hmotnosti všech nalezených odpadků (Příbylová & Štejfa, 2007). Na Slovensku kolem analyzovaných úseků silnic bylo naměřených průměrně až 600 l nápojových PET lahví na každý kilometr. Zálohování prokazatelně snižuje odhazování nápojových obalů až o 95 %, což se zásadně projeví na snížení znečišťování životního prostředí a přírody i nákladů měst na úklid veřejných prostranství.

2. Zálohový systém by byl o třetinu šetrnější k životnímu prostředí než ten stávající.

Ze studie VŠCHT (2018), která posuzovala životní cyklus systému stávajícího a zálohového systému, vyšlo najevo, že zavedení zálohového systému by vedlo k poklesu environmentálních dopadů souvisejících s transportem, balením nápojů a jejich následným využitím o 28 %.

3. Vybírá se více čistší suroviny a přiblížíme se k cirkulární ekonomice

Systémy zálohování v EU běžně dosahují účinnosti sběru přes 90 %, přičemž např. zálohování v Německu dosahuje dlouhodobě 98,5 %. Znamená to, že téměř žádné lahve a plechovky již nekončí ve směsného odpadu nebo v přírodě.

Takto získaný čistý materiál umožňuje plnohodnotnou opakovanou recyklaci s vysokou přidanou hodnotou, zejména výrobu nových PET lahví "bottle to bottle". Zálohový systém ušetří obcím a občanům externí náklady spojené s úklidem veřejných prostranství, či dotřídováním separovaných plastů a otevře nové možnosti rozvoje recyklačního průmyslu v ČR.

4. Čekají nás legislativní výzvy, na které stávající systém nestačí

O důvod víc zavést zálohování přináší evropská směrnice o jednorázových plastech. Určuje povinnost pro členské státy zajistit 90 % míru třídění nápojových PET lahví od roku 2029 a také stanovuje obsah recyklovaného PETu v nově vyráběných PET lahvích na 25 % v roce 2025. V EU zatím není jediná země, která by bez zálohování dokázala vytřídit 90 % PET lahví. Současné zavedení zálohování nápojových plechovek nám pomůže splnit i cíl směrnice o obalech a obalových odpadech, tedy recyklovat minimálně 50 % obalového hliníku v roce 2025 (a 60 % v roce 2030). Abychom během pěti let dosáhli tak zásadního

navýšení recyklace PET lahví a plechovek, potřebujeme stanovit legislativní pravidla nyní. Jinak by průmysl neměl dost času všechny nezbytné kroky provést. Navíc je škoda každého roku, kdy pokračuje plýtvání cennými surovinami, zbytečné výdaje obcí a znečišťování životního prostředí a přírody

5. Odstranění křížového financování tříděného sběru

Zálohování odkrývá nezdravé křížové financování tříděného sběru a recyklace jiných plastů prostřednictvím PET lahví. Je třeba, aby spolu se zavedením zálohování došlo ke spravedlivé diferenciaci poplatků výrobců podle recyklovatelnosti obalu či výrobku. To povede k rozvoji ekodesignu produktů nabízených konečnému spotřebiteli a k rozvoji recyklačních kapacit v ČR. Zároveň se celý systém stane průhlednějším a férovějším.

6. Skutečná cena zálohování, spravedlivý systém

Při zálohování se uplatní spravedlivý princip "znečišťovatel platí". Úspory slovenských měst a obcí na čištění ulic v souvislosti s podstatným snížením množství volně pohozených odpadů (litteringu) v důsledku zavedení zálohování vyčíslila studie IEP na 1,2 - 2,7 mil. € ročně.

Dnes, při neexistenci zálohování se externí náklady spojené se sběrem a likvidací pohozených obalů hradí z kapsy všech daňových poplatníků, tedy i těch, co si nápoje v PET lahvích a plechovkách nekupují. Tyto náklady proplácí z veřejných financí především obce, správa silnic, dálnic, železnic nebo jsou skryté v stovkách hodin práce dobrovolníků různých nevládních organizací, či zájmových svazů jako jsou ochránci přírody, rybáři či myslivci.

Ze studie nákladů a výnosů zálohového systému (2018) vyplývá, že zálohování v ČR by přineslo úspory za sběr a likvidaci odpadků v hodnotě 199 milionů Kč ročně.

Snížení emisí skleníkových plynů díky zálohám vypočítaných pro rok, kdy má být zálohový systém spuštěn, je ohodnoceno na dalších 94 milionů Kč.

Náklady na provoz systému záloh by byly kryty jeho ročními příjmy. Systém totiž vydělává na prodeji čistého a vytříděného materiálu, poplatcích od producentů, popř. i na neproplacených zálohách od zákazníků. Investiční náklady, jako například nákup strojů, by byly také pokryty z ročních příjmů systému v rozložení 4 a více let, v závislosti na velikosti obchodu a počtu nakoupených strojů zpětného odběru. Je však jen na nás, jak k výsledkům studie přistoupíme a výsledný návrh zálohového systému můžeme opřít o názory všech důležitých zahrnutých stran.

7. Zálohování podporuje naprostá většina občanů ČR

Průzkumem veřejného mínění v lednu 2019 bylo zjištěno, že více než 83 procent dotázaných Čechů podporuje zálohování PET lahví a plechovek. Respondenti se domnívají, že by to přinutilo lidi nevyhazovat tyto obaly do přírody nebo do směsného odpadu. Výzkum zároveň vyvrací i mýtus, že by Češi následně snížili třídění ostatního odpadu.

8. Zlepšení evidence nápojových obalů

Díky zálohování bude přesná evidence nápojových obalů uvedených na trh, jakož i vytříděných a skutečně recyklovaných nápojových obalů. Česko tak bude konečně disponovat přesnými daty při určování míry

sběru a recyklace těchto obalů. Je třeba brát zřetel také na možnosti nových technologií digitální evidence, jako například „blockchain“, který může tyto i další toky učinit zcela transparentními.

9. Zálohování nezničí tříděný sběr v obcích a městech ČR

Tříděný sběr bude zapotřebí i po zavedení záloh. Nápojové PET lahve a plechovky představují odpad, který je objemný a lehký, takže zabírá hodně místa ve žlutých kontejnerech či směsném komunálním odpadu. Zálohováním se uvolní kapacita pro jiné plastové odpady, hustota svážených plastů bude vyšší, znečištění prostředí emisemi a hlukem ze svozů nižší. To je vedle čistého životního prostředí velká přidaná hodnota především pro obce a občany. Je však důležité dosáhnout i adekvátního nastavení příspěvků výrobců pro pokrytí nákladů spojených se sběrem a recyklací různých plastových odpadů, které dnes nereflektují realitu a obce musejí doplácet na svoz a recyklaci plastových a jiných tříděných odpadů.

Na závěr je důležité zmínit, že nejlepší odpad je ten, který nikdy nevznikne. Proto je nezbytné vzniku odpadu předcházet a vyhnout se zbytečné spotřebě jednorázových plastových obalů, jakými jsou například PET lahve. Zároveň ale musíme vzniklý odpad třídít a recyklovat v co největší míře. Nejefektivnější cestou v případě nápojových obalů je jejich zálohování.

Více informací naleznete na www.zalohujme.cz.

Výzvu podporují:

Institut Cirkulární Ekonomiky, Zelený kruh, asociace ekologických organizací, Greenpeace Česká republika, Arnika, Hnutí DUHA – Friends of the Earth Czech Republic, Aliance pro energetickou soběstačnost, Zachraň jídlo a další organizace včetně Cally

---

Tryzna po kuberovsku

Jsmo lhostejní k opětovnému nárůstu totalitního uvažování, ve kterém tak nepokrytě platí, kdo není s námi, je proti nám a je potřeba ho umlčet. Vždyť totalita, nesnášenlivost k jiné rase, k jinému názoru může a má dnes zcela jinou podobu. Třeba zahalenou do slov národ, národní zájmy, volný trh, zdravý rozum a konzervatismus.

Kdybych něco takového řekl nebo napsal, určitě bych byl považován přinejmenším za hulváta, ne-li za blázna. Možná by mi ve schránce přistálo i nějaké to předvolání k soudu či na úřad. Aby bylo jasno, nic z toho, co je v prvním odstavci uvedeno, si nemyslím. Přestože s uživateli (a někdy i zneuživateli) těchto pojmů a idejí často nesouhlasím, považuji je za normální součást demokratické společnosti. Nikdy by mne např. nenapadlo přirovnávat konzervativce k nacistům. A pokud by to někdo udělal, musel bych stát jasně na straně konzervativců a bránit je.

„Jsmo lhostejní k opětovnému nárůstu totalitního uvažování, ve kterém tak nepokrytě platí, kdo není s námi, je proti nám a je potřeba ho umlčet. Vždyť totalita, nesnášenlivost k jiné rase, k jinému názoru může a má dnes zcela jinou podobu. Třeba zahalenou do slov ekologie, životní prostředí, rovnost pohlaví, politická korektnost a multikulturalismus,“ řekl konzervativce Jaroslav Kubera, t. č. předseda Senátu ČR.

Mohl bych se samozřejmě rozčílit a riskovat, že budu vypadat jako potrefená ekoteroristická husa. Nebo nad panem Kuberou mávnout rukou, protože jeho názory na ochranu přírody a další „neomarxistická“ témata jsou dlouhodobě známé a konzistentní, stejně jako jeho neomalenost. Na výroku našeho druhého nejvyššího ústavního činitele mi však nejvíce vadí kontext. Byl totiž pronesen na letošní tereziňské tryzně, na památném místě symbolizujícím nepředstavitelnou hrůzu holocaustu.

Nacistické metafory jsou vůbec v poslední době v kurzu. Kdekdo chce jimi okořenit svoje výroky, které posléze lépe pronikají do mediálního prostoru. Václava Klause juniora kvůli podobnému výroku ODS vyloučila. Nečekám však, že by Jaroslava Kubera stihl stejný osud, neboť cílil na svoje skutečné či domnělé

ideové protivníky, jež postavil do jedné řady s nacistickými zločinci. V rodné straně mu možná leckdo i zatleská.

Na úvaze ctěných čtenářů ponechávám, kdo v české společenské diskusi projevuje nesnášenlivost k jinému názoru a chtěl by ho nejraději umlčet.

Jiří Řehounek

ROPÁK ZA ROK 2018

Výsledky ankety „Ropák 2018“

V časopise ALTERNATIVA, který vydávaly Děti Země, byly v roce 1992 poprvé publikovány materiály „Spolku krušnohorských ropáků“, z nichž vyplývá, že na Zemi dochází k dichotomii dvou vysoce vyspělých druhů – Homo sapiens sapiens (člověka moudrého) a Petroleus mostensis (ropáka bahnomilného).

Celkem 86 členů nezávislé Komise ze 101 rozhodlo o vítězi 27. ročníku ankety „Ropák roku“ o anti ekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 24. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o anti ekologický výrok. Členy Komise jsou např. sociolog Jan Keller, ekologická ekonomka Naďa Johanisová či publicista Vladimír Just.

Ropáka roku 2018 Jana Skalického, předsedu představenstva Vodní cesty, a. s. a předsedu Asociace D-O-L, který soutěž vyhrál se 198 body jsme Vám představili minule. Dnes umístění ostatních finalistů v anketě.

2) Ing. Dan Ťok, ministr dopravy a poslanec Poslanecké sněmovny PČR (nezávislý za hnutí ANO) – Ústecký kraj, Česká republika (166 bodů)

- za prosazení schválení usnesení české vlády v lednu 2018 o existenci převažujícího veřejného zájmu pro výstavbu jezu Děčín za 5,2 miliard korun, který má na české části Labe na Ústecku zajistit plavební hloubku 140 cm během 345 dní v roce a další rozvoj vodní dopravy v celé ČR, nad zájmy ochrany území NATURA 2000, tj. Evropsky významných lokalit Labské údolí a Porta Bohemica s bobrem evropským a s bahnitými náplavami břehů se vzácnou vegetací, a to v rámci schvalování Koncepce vodní dopravy pro období 2016-2023 se 65 stavbami za cca 26 miliard korun, takže došlo k nezákonnému zásahu vlády do činnosti správních orgánů, které jako jediné mohou ve správních řízeních o veřejném zájmu a o jeho převaze u konkrétních staveb rozhodovat, jak mj. dokládá i obsah žaloby z ledna 2019 spolku ZO ČSOP Teplice – FERGUNNA proti tomuto usnesení vlády, přičemž podle odborného stanoviska Správy NP České Švýcarsko z listopadu 2018 nelze v ČR žádné reálné a funkční kompenzační opatření zajistit,
- za předložení návrhu novely zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, na podzim 2018, který by významným způsobem bránil efektivní účasti spolků, majitelů dotčených nemovitostí a příp. i obcí v územních a ve stavebních řízeních, neboť za

podání odvolání má být poplatek 25 tisíc korun a za námítky proti každému závaznému stanovisku by se platilo dalších 10 tisíc korun, což je podle mnoha právních analýz v rozporu s Ústavou ČR i s mezinárodními závazky na ochranu občanských práv a životního prostředí, takže obrana veřejných zájmů, včetně ochrany přírody a životního prostředí ze strany veřejnosti by byla téměř nulová; součástí návrhu je navíc i stanovení lhůty dva měsíce pro vydání závazného stanoviska úřady, přičemž pokud nebude vydáno, tak se považuje za souhlasné, přestože z rozhodnutí pak nebude zcela zřejmé, jak stavebník zajistí efektivní ochranu různých veřejných zájmů, což zvyšuje rizikovitost těchto liniových staveb.

3) Ing. Miroslav Toman, CSc., ministr zemědělství – Jihomoravský kraj, Česká republika (158 bodů)

- za podporu změnit manipulační řád pro Vodní dílo Nové Mlýny, který by umožnil zvýšení hladiny vody o 35 cm a získat 9 milionů m³ vody pro zavlažování 5 tisíc hektarů vinic a sadů a usychajících lužních lesů na území Soutoku, přestože z ekologických důvodů bylo pro zachování zbytků cenných lužních lesů a na ochranu hnízdišť a zimovišť nejméně devíti vzácných vodních a mokřadních druhů ptáků dříve dohodnuto, že hladina vody se nebude zvyšovat, přičemž střední nádrž je evropskou ptačí oblastí,
- za odpovědnost při vydání nové „zalesňovací“ vyhlášky č. 298/2018 Sb., která oproti stávající zvyšuje u nových výsadeb lesa povinný podíl tzv. melioračních a zpevňujících dřevin, tj. listnatých stromů a jedle, jen na nedostatečných 25-45 %, ačkoliv spolky, odborná veřejnost i MŽP požadovaly zvýšení tohoto podílu ve středních polohách, kde nyní dochází k plošnému odumírání smrku, aspoň na 60-80 %, neboť přirozený podíl smrku v našich lesích je jen asi 10 %, takže další kalamity v lesích vlivem klimatických změn, které nyní probíhají již v sedmi krajích, lze nadále očekávat; nová vyhláška nabyla účinnosti od 1. 1. 2019.

4) Ing. Daniel Beneš, MBA, generální ředitel a předseda představenstva ČEZ, a. s. – Ústecký kraj (121 bodů)

- za zodpovědnost v účasti Elektrárny Počerady, a. s., která je dceřinou společností ČEZ, a. s., v soudním sporu lobbistického sdružení Euracoal na podporu uhelných elektráren proti Evropské komisi s cílem zrušit zavedení přísnějších evropských limitů emisí oxidů dusíku a rtuti pro tepelné elektrárny od srpna 2021, přestože se Česká republika jako majoritní akcionář společnosti ČEZ, a. s., k této žalobě a ani k žalobě Polska nepřipojila, neboť logicky hájí zdraví svých obyvatel.

4) Ing. Jaroslava Pokorná Jermanová, zastupitelka Benešova a hejtmanka Středočeského kraje (ANO) – Středočeský kraj (121 bodů)

- za zcela nepřiměřenou snahu urychlovat přípravu středočeské trasy dálnice D3 z Prahy do Mezna délky kolem 58,6 km za cca 56,5 miliard korun, která se má od roku 2026 začít stavět přes rekreačně a přírodně cenné území Posázaví, Neveklovska a Českého Meránu, ačkoliv trasa probíhá geologicky komplikovaným a navíc poddolovaným územím na Jílovsku, významně ovlivní krajinný ráz a podzemní vody a škodlivě zasahuje do biotopů více než 60 zvláště chráněných druhů organismů, takže je naopak nutná pečlivá a vysoce odborná příprava, a navíc probíhá i nepřijatelný politický tlak na obce dotčené dálnicí, které mají proti její trase zásadní kritické výhrady; přitom rychlé a kvalitní silniční spojení Prahy a jižních Čech může lépe zajistit dálnice D4 kolem Příbrami a Písku a modernizace silnice I/3 z Mirošovic na jih s výstavbou třetích pruhů, obchvatů, mimoúrovňových křižovatek i se zastřešením trasy mezi Benešovem a zámeckým parkem v Konopišti a dále také modernizovaný železniční koridor na České Budějovice.

5) Jaroslav Foldyna, zastupitel Děčína, náměstek hejtmána Ústeckého kraje a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ČSSD) – Ústecký kraj (111 bodů)

- za podání a prosazování změny zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, kterou předložil při poslanecké novelizaci tohoto zákona na jaře roku 2018 a podle které byl do přílohy se seznamem konkrétních liniových staveb vložen i jez u Děčína za cca 5,2 miliard korun, přestože stavba nemá souhlasné stanovisko EIA a ani územní a stavební rozhodnutí a způsobuje významné negativní vlivy ve dvou územích NATURA 2000, které nelze u nás nijak kompenzovat; zákon s tímto návrhem byl schválen Poslaneckou sněmovnou dne 29. 6. 2018.

5) Ing. Marta Nováková, ministryně průmyslu a obchodu – Česká republika (111 bodů)

- za odpovědnost při předložení návrhu novely zákona o podporovaných zdrojích energie (POZE) v listopadu 2018 do mezirezortního připomínkování, který účelově u některých typů obnovitelných zdrojů energie nezajišťuje v novém systému získávat v rámci navrhovaných aukcí potřebnou podporu, takže ČR hrozí, že svůj příspěvek ke snížení emisí nežádoucích látek navýšením podílu obnovitelných zdrojů energie nemusí splnit a navíc takový krok může vyloučit nejlevnější dostupné řešení s minimálními dopady pro spotřebitele energie,
- za odpovědnost při předložení návrhu Národního integrovaného energetického a klimatického plánu ČR (NEKP) v prosinci 2018 k veřejnému připomínkování, který počítá s podílem obnovitelných zdrojů energie do roku 2030 jen ve výši asi 21 %, ačkoliv reálně to může být nejméně 24 %, přestože z důvodů negativních dopadů globálních změn klimatu bude nutné uhelné elektrárny v blízké budoucnosti odstavit a z důvodů finančních a stavebních problémů je další výstavba jaderných bloků velmi riziková, takže je nutné naopak rozvoj obnovitelných zdrojů, včetně úsporných opatření, jednoznačně a výrazně podporovat,
- za prosazování výstavby dalších jaderných bloků, ačkoliv není zřejmé, kdo by byl hlavním investorem, kdo by tuto vysoce rizikovou investici zaplatil a jaká by byla použitá bezpečná technologie, přičemž řada ekonomických prognóz uvádí, že jde o ekonomicky neefektivní obrovskou investici s velmi nejistým termínem dostavby a o bezpečnostní rizika ze strany některých hlavních dodavatelů, takže vhodnější je spíše podpora úspor a modernizace průmyslu a současně stabilní a daleko vyšší podpora obnovitelných zdrojů.

6) doc. Ing. arch. Michal Sedláček, ředitel Kanceláře architekta města Brna – Jihomoravský kraj (80 bodů)

- za vehementní a nekriticky jednostranné prosazování názoru během jara 2018, podle kterého je v Brně nejlepší postavit nové nádraží u Svratky (např. var. Ac) o 1 km na jih od současného nádraží, nikoliv v centru (např. var. B1b), neboť stát za modernizaci železničního uzlu zaplatí jen 43,1 miliard korun a Brno 2,3 miliard korun, začne se stavět již v roce 2020 a v „Jižním centru“ by na ploše 38 hektarů vzniklo tisíce nových bytů, přestože stát by za moderní nádraží v centru mohl zaplatit 47,1 miliard korun, tj. jen o 9 % více, a Brno jen 0,7 miliard korun, tj. 3,3x méně, přičemž přínosy by byly ale vyšší, provozní náklady by byly naopak 3x nižší, stavět by se sice začalo nejdříve až v roce 2026, ale bylo by to po funkčních celcích, neexistovala by žádná velká rizika pro rozvoj nákladní železniční dopravy, v „Jižním centru“ by se postavilo více nových bytů, cestující by denně ušetřili až 10 minut, výhodou by bylo zachování stávajícího dopravního uzlu před současným nádražím a navíc variantu podporuje asi 64 % občanů Brna: zastupitelé Brna dne 27. 2. 2018 doporučili odsun nádraží ve var. Ac, nicméně vláda v červenci 2018 nakonec schválila var. Ab s celkovými náklady 43,1 miliard korun.

7) Ing. Ladislav Pořízek, ředitel RP AOPK ČR Správa CHKO Kokořínsko – Máchův kraj – Liberecký kraj (68 bodů)

- za zodpovědnost při vydávání souhlasů během roku 2018 na základě rozhodnutí MŽP z ledna 2017 o povolení výjimek ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, pro Vojenské lesy a statky ČR, s. p., k těžbě smrků napadených lýkožroutem smrkovým v Národní přírodní rezervaci Břehyně – Pecopala u Doks, takže v ní bylo během roku vytěženo až 9,3 tisíc m² dřeva, čímž za použití těžké techniky vzniklo až 30 hektarů holin a dále došlo bez odborných posudků ke zbytečnému velkoplošnému zničení evropsky unikátních nížinných podmáčených a rašelinných smrčín s hnízdišti vzácných druhů ptáků a míst pro rozmnožování vlků (v roce 2018 se odstěhovali jinam), ačkoliv kolem rezervace se jako „obranný štít“ nacházejí především borové lesy, které lýkožrout z hospodářky pěstovaných smrků nemá šanci napadnout.

8) Ing. Martin Kolovratník, zastupitel MO Pardubice III a Pardubice a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ANO) – Pardubický kraj, Česká republika (63 bodů)

- za obhajobu výstavby dopravně nedůvodného plavebního kanálu u Přelouče délky 3,2 km za 3,1 miliardy korun přes budoucí území NATURA 2000 na Slavíkových ostrovech s výskytem dvou vzácných druhů modrásků a dalších asi 70 zvláště chráněných druhů živočichů, jejichž biotopy by byly stavbou bez reálné náhrady zničeny, a za podporu jeho zařazení do přílohy návrhu novely zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, se seznamem konkrétních liniových staveb, ačkoliv stavba nemá souhlasné stanovisko EIA a ani územní a stavební rozhodnutí,
- za obhajobu výstavby dalších stavebně rizikových a technologicky neperspektivních jaderných bloků se zcela nejasnými finančními zárukami a s nejasným hlavním dodavatelem, přestože rychlejší a efektivnější je spíše prosazování úsporných opatření, modernizace průmyslu a výrazná podpora obnovitelných zdrojů.

9) MVDr. Václav Gargulák, generální ředitel Povodí Moravy, s. p. – Jihomoravský kraj (46 bodů)

- za snahu změnit manipulační řád u Vodního díla Nové Mlýny se střední nádrží schválenou jako ptačí oblast, který by umožnil zvýšení hladiny vody o 35 cm s cílem získat navíc 9 milionů m³ vody pro zavlažování 5 tisíc hektarů vinic a sadů a pro usychající lužní lesy na území Soutoku, přestože z ekologických důvodů bylo pro zachování zbytků cenných lužních lesů a na ochranu hnízdišť a zimovišť nejméně devíti vzácných vodních a mokřadních druhů ptáků dříve kompromisně dohodnuto, že hladina vody bude oproti projektu trvale snížena právě o 35 cm; původně ochrana přírody požadovala snížit hladinu vody až o 85 cm.

10) Ing. Miroslav Kalousek, poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (TOP09) – Česká republika (29 bodů)

- za podání návrhu na změnu zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, kterou předložil s dalšími pěti poslanci za TOP 09 v září 2018, podle níž by státní úředníci nemohli lidem osobně kontrolovat, zda jejich kotle na tuhá paliva nadlimitně neznečišťují ovzduší, přestože by předem zaslali výzvy s důvodným podezřením na nesprávné spalování a přestože část tohoto zákona o kontrolách kotlů svým nálezem Pl. ÚS 2/17 v červenci 2017 potvrdil Ústavní soud; návrh jako nedůvodný v říjnu 2018 zamítla česká vláda a v dubnu 2019 o něm má rozhodovat Poslanecká sněmovna.

Tisková zpráva Děti Země

V příštím čísle Ďáblíka Vám představíme výsledky ankety o Zelenou perlu roku 2018.

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Knížecí stolec s rozhlednou ve vojenském prostoru Boletice (lat: 48.8471, lon: 14.0203)

Nahlédněte do divoké přírody vojenského újezdu Boletice, který veřejnosti není běžně přístupný.

Cesta na vrchol Knížecího stolce (1236 m n. m.) s rozhlednou začíná na parkovišti v Uhlíkově a vede podél zarůstajících luk a pak převážně lesy. Bystří návštěvníci si mohou všimnout zbouraných domů podél cest

z dob, kdy se budoval vojenský újezd, či kamenných mostků přes zdejší potoky. Ve vrcholové části Knížecího stolce jsou patrné četné skalní výchozy nebo rozsáhlé holiny způsobené orkámem Kyrill a snahy o opětovné zalesnění. Na samotném vrcholu stojí nově postavená dřevěná rozhledna vysoká 8 metrů, ze které je vidět po celém areálu Boletic a za vhodného počasí i alpské vrcholky.

Zpátky se dá vrátit okružní cestou. Součástí trasy je naučná stezka o 9 zastaveních, která pojednává o historii území, o zdejší flóře a fauně, o lesích vojenského újezdu Boletice

a o hospodaření v nich. Na několika místech stezky naleznete i odpočinková místa v podobě stolů s lavičkami či srubového altánu.

V současné době žije ve vojenském újezdu Boletice necelých 300 obyvatel na ploše 220 km² a to ve 4 osadách a 2 samotách. Část Boletic leží v CHKO Šumava a byla zde vyhlášena i ptačí oblast a evropsky významná lokalita soustavy NATURA 2000.

Časová náročnost: 5 hodin

Povaha terénu: Kromě vrcholové části Knížecího stolce se jedná o asfaltové nebo zpevněné cesty, avšak s převýšením cca 400 metrů. Vrcholová část Knížecího stolce pak vede strmou pěšinou s množstvím kamenů.

Dostupnost: Automobil lze zaparkovat na parkovišti na začátku trasy v Uhlíkově nebo lze přijet autobusem z Volar či Nové Pece do zastávky Želnavá, Záhozdí. Trasa vede po modré turistické značce. **Místo je ale přístupné pouze o víkendech a o státních svátcích, protože náleží do vojenského újezdu Boletice.** O aktuální situaci se informujte předem: <http://www.vojujezd-boletice.cz/>

Doprovodné materiály: K Boleticím jsme vydali řadu tiskovin a jsou jim věnované webové stránky http://www.calla.cz/index_bol.php.

Odkaz na lokalitu na stránce Envirokopu najdete zde: <http://www.envirokop.cz/#lokalita:knizeci-stolec-s-rozhlednou-ve-vojenskem-prostoru-boletice>

Jihočeský kraj

Projekt Envirokop je podpořen Jihočeským krajem.

Vybrali pro vás Romana Panská a Edvard Sequens

Pozvánka na besedu

ZELEŇ VE MĚSTĚ

- **STROMY PRO RUDOLFOV** -

kterou pořádá

Komise pro rozvoj města Rudolfov,
pod záštitou starosty města Víta Kavalíra

ve středu **5. června 2019 od 18 do 20 hodin**

v sále Hornického muzea, Rudolfov

Program

Úvod – Vit Kavalír, MÚ Rudolfov

1. Ochrana přírody ve městě – Ing. R.Kyrian, OŽP MM Č.Budějovice
  2. Aleje u silnic a péče o ně – Ing. K.Řepová, SÚS Jč.kraje
  3. Význam stromů a klima ve městě - doc.RNDr. Jan Pokorný, ENKI Třeboň
  4. Příroda do města a biologická rozmanitost - Ing. L.Marcínová
  5. Podpory pro přírodní prvky ve městě – Ing. E.Burešová, AOPK
- Diskuse a závěry – Ing.arch. S.Kovář – Komise pro rozvoj města

Mezinárodní anti–atomový letní kemp 2019

12.-18. srpna 2019 v Döbelnu (Německo)

Týden anti-atomových témat, vzájemných debat, výměny zkušeností a mnoho dalšího!

Zveme aktivisty, organizace a všechny další zájemce k účasti na mezinárodní akci, kterou organizují sdružení Nuclear Heritage Network, informační globální platformy, sdružující anti–atomové organizace a aktivisty. Společný letní kemp bude důležitou a jedinečnou příležitostí, jak navázat kontakt s ostatními lidmi, kteří jsou znepokojeni plány jaderného průmyslu a jejich lobby. Budeme zde společně diskutovat o společných strategiích a učit se, jak posílit své kampaně a rozšířit naše řady.

Během kempu na Vás čeká mnoho přednášek, exkurzí a workshopů k nejrůznějším tématům z jaderné oblasti. Program bude otevřený pro vaše nápady.

Místo kempu se nachází ve východním Německu – Döbeln je městem s dobrým spojením do Lipska (70 km). Dalšími velkými městy v okolí jsou Chemnitz (40 km) a Drážďany (50 km). Do Döbelnu můžete kromě jiného přijet po dálnicích A14 a A4.

Další informace: <http://camp2019.nuclearheritage.net>

Kontakt: camp2019@nuclear-heritage.net

Exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les 2019

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá prostor a čas? Chtěli byste poznat středoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži a porozumět tomu, v čem je její nedocenitelná hodnota? Zaznamenali jste spory o kácení v národním parku Šumava a chtěli byste se přímo v terénu dozvědět více? Chcete se přesvědčit, zda se les po napadení kůrovcem sám obnovuje?

Pokud odpovídáte ano, přihlaste se na jednu z našich exkurzí. Hnutí DUHA již více než dvě desetiletí aktivně usiluje o kvalitnější ochranu přírody v národním parku. Letos pro vás již podvacáté připravuje několik možností, jak se přiblížit šumavské divočině.

Jedna čtyřdenní, dvě víkendové a jedna jednodenní exkurze, **vždy pod vedením odborného průvodce**. Pokaždé **do nejvzácnějších míst obou národních parků** včetně těch běžně nepřístupných. Vyberte si některou z nich.

Termíny a místa exkurzí

- **30.8. - 1. 9. 2019** Exkurze napříč Šumavskými pláněmi: Modravské slatě a Ptačí potok
- **21. - 26. 8. 2019** Velká exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les
- **24. 8. 2019** Exkurze napříč Modravskými slatěmi

- **6. - 8. 9. 2019** Exkurze napříč jižním masivem národního parku Šumava: Plechý, Trojmezenský prales a Smrčina

Podrobnosti na <http://www.hnutiduha.cz/exkurze>.

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • **Calla** je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do **28. června 2019**. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje **Romana Panská**. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru **Ďáblíka**, pište na calla@calla.cz.

Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.

Všechna starší čísla občasníku **Ďáblík** najdete na webových stránkách **Cally**.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!